

31991L0440

24.8.1991.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 237/25

DIREKTIVA VIJEĆA 91/440/EEZ**od 29. srpnja 1991.****o razvoju željeznica Zajednice**

(91/440/EEZ)

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 75.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

budući da je veća integracija prometnog sektora Zajednice bitan element unutarnjeg tržišta, i budući da su željeznice vitalni dio prometnog sektora Zajednice;

budući da bi trebalo poboljšati učinkovitost željezničkog sustava kako bi ga se uklopilo u konkurentno tržište, pritom uzimajući u obzir posebne značajke željeznica;

budući da, u namjeri da učine željeznički prijevoz učinkovitim i konkurentnim u usporedbi s drugim vrstama prijevoza, države članice moraju osigurati da željeznički prijevoznici imaju status neovisnih operatera koji se poslovno ponašaju i prilagođavaju potrebama tržišta;

budući da se budući razvitak i učinkovitost željezničkog sustava mogu olakšati razdvajanjem obavljanja usluga prijevoza i infrastrukture; budući da je u takvoj situaciji nužno da se tim dvjema aktivnostima zasebno upravlja te da imaju zasebne poslovne knjige;

budući da je, kako bi se ojačala konkurencija u upravljanju uslugama željezničkog prijevoza povećanjem udobnosti i poboljšanjem usluga koje se pružaju korisnicima, potrebno da države članice zadrže opću nadležnost nad razvojem odgovarajuće željezničke infrastrukture;

budući da će, ako ne postoje zajednička pravila o raspodjeli troškova infrastrukture, države članice nakon savjetovanja s upraviteljem infrastrukture utvrditi pravila koja određuju plaćanja pristojbi od strane željezničkih prijevoznika i njihovih udruga za korištenje željezničke infrastrukture; budući da se takva plaćanja moraju uskladiti s načelima nediskriminacije između željezničkih prijevoznika;

budući da bi države članice trebale posebno osigurati da postojeći željeznički prijevoznici koji su u državnom vlasništvu ili pod državnim nadzorom imaju čvrstu financijsku strukturu, pritom vodeći računa da se svi potrebni financijski preustroji provedu u skladu s odgovarajućim pravilima predviđenima Ugovorom;

budući da bi, kako bi se olakšao promet između država članica, željezničkim prijevoznicima trebalo biti omogućeno osnivanje udruga s drugim željezničkim prijevoznicima s poslovnim nastanom u drugim državama članicama;

budući da bi takvim međunarodnim udrugama trebalo dati prava na pristup i provoz u državama članicama u kojima prijevoznici koja ih tvore imaju poslovni nastan, kao i prava provoza u drugim državama članicama potrebna za dotične usluge međunarodnog prijevoza;

budući da je, kako bi se potaknuo kombinirani prijevoz, potrebno pristup željezničkoj infrastrukturi drugih država članica dodijeliti željezničkim prijevoznicima koji su uključeni u međunarodni kombinirani prijevoz robe;

budući da je potrebno osnovati savjetodavni odbor koji bi pratio i pomagao Komisiji u provedbi ove Direktive;

budući da bi, kao posljedicu toga, Direktivu Vijeća 75/327/EEZ od 20. svibnja 1975. o poboljšanju situacije željezničkih prijevoznika i usklađivanju pravila koja uređuju financijske odnose između takvih prijevoznika i država ⁽⁴⁾ trebalo staviti izvan snage,

⁽¹⁾ SL C 34, 14.2.1990., str. 8. i SL C 87, 4.4.1991., str. 7.

⁽²⁾ SL C 19, 28.1.1991., str. 254.

⁽³⁾ SL C 225, 10.9.1990., str. 27.

⁽⁴⁾ SL L 152, 12.6.1975., str. 3.

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

ODJELJAK I.

Cilj i područje primjene

Članak 1.

Cilj je ove Direktive olakšati prilagodbu željeznica Zajednice potrebama jedinstvenog tržišta i povećati njihovu učinkovitost:

- osiguravanjem upravljačke neovisnosti željezničkih prijevoznika,
- odvajanjem upravljanja željezničkom infrastrukturom od obavljanja usluga željezničkog prijevoza, s tim da je odvajanje poslovnih knjiga obavezno, a organizacijsko ili institucijsko odvajanje prepušteno izboru,
- poboljšanjem financijske strukture željezničkih prijevoznika,
- osiguravanjem pristupa željezničkim mrežama u državama članicama međunarodnim udrugama željezničkih prijevoznika i željezničkim prijevoznicima koji su uključeni u međunarodni kombinirani prijevoz robe.

Članak 2.

1. Ova se Direktiva primjenjuje na upravljanje željezničkom infrastrukturom i na djelatnost obavljanja prijevoza željezničkih prijevoznika koji imaju ili će imati poslovni nastan u državi članici.

2. Željeznički prijevoznici čije je djelovanje ograničeno na obavljanje isključivo gradskih, prigradskih ili regionalnih usluga izuzeti su iz područja primjene ove Direktive.

Članak 3.

Za potrebe ove Direktive:

- „željeznički prijevoznik” znači svako privatno ili državno poduzeće čija je glavna djelatnost obavljanje usluga željezničkog prijevoza robe i/ili putnika pod uvjetom da to poduzeće osigurava vuču vlakova,
- „upravitelj infrastrukture” znači svako javno tijelo ili poduzeće prvenstveno odgovorno za gradnju i održavanje željezničke infrastrukture, kao i za upravljanje prometno-upravljačkim i signalno-sigurnosnim sustavima,
- „željeznička infrastruktura” znači sve stavke nabrojene u Prilogu I.A Uredbi Komisije (EEZ) br. 2598/70 od 18. prosinca 1970. o određivanju stavki koje treba uvrstiti

u različite rubrike (konta) u računovodstvenim obrascima prikazanim u Prilogu I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 1108/70 ⁽¹⁾, izuzimajući završnu alineju, koja će jedino za svrhe ove Direktive glasiti: „službene prostorije koje koristi odjel infrastrukture”,

- „međunarodna udruga” znači svako udruženje od najmanje dva željeznička prijevoznika s poslovnim nastanom u različitim državama članicama u svrhu obavljanja usluga međunarodnog prijevoza između država članica,
- „gradske i prigradske usluge” znači usluge prijevoza koje se obavljaju kako bi se udovoljilo prijevoznim potrebama užeg ili širega gradskog središta, kao i prijevoznim potrebama između tih središta i okolnih područja,
- „regionalne usluge” znači usluge prijevoza kako bi se udovoljilo prijevoznim potrebama regije.

ODJELJAK II.

Neovisnost upravljanja željezničkih prijevoznika

Članak 4.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da, što se tiče upravljanja, rukovodstva i unutarnjeg nadzora nad upravnim, gospodarskim i računovodstvenim pitanjima, željeznički prijevoznici imaju neovisan status u skladu s kojim će posebno njihova imovina, proračun i poslovne knjige biti odvojeni od državnih.

Članak 5.

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile željezničkim prijevoznicima da prilagode tržištu svoju djelatnost i upravljaju tim djelatnostima pod odgovornošću njihovih rukovodećih tijela, u interesu obavljanja učinkovitih i odgovarajućih usluga po najnižoj mogućoj cijeni za kvalitetu zatražene usluge.

Željezničkim se prijevoznicima upravlja u skladu s načelima koja se primjenjuju na komercijalna trgovačka društva; ovo se također primjenjuje na njihove obveze obavljanja javnih usluga koje nameće država te na ugovore o obavljanju javnih usluga koje sklapaju s nadležnim tijelima države članice.

2. Željeznički prijevoznici određuju svoje poslovne planove, uključujući planove financiranja i ulaganja. Ti se planovi izrađuju kako bi se postigla financijska ravnoteža i ostvarenje drugih ciljeva tehničkog, komercijalnog i financijskog poslovanja; oni prikazuju sredstva kojima bi se omogućilo postizanje tih ciljeva.

⁽¹⁾ SL L 278, 23.12.1970., str. 1., Uredba kako je izmijenjena Uredbom (EEZ) br. 2116/78 (SL L 246, 8.9.1978., str. 7.).

3. U kontekstu smjernica opće politike koju je utvrdila država, te uzimajući u obzir nacionalne planove i ugovore (koji mogu biti višegodišnji), uključujući planove financiranja i ulaganja, željeznički prijevoznici posebno su slobodni:

- osnovati međunarodnu udrugu s jednim ili više drugih željezničkih prijevoznika,
- uspostaviti svoju unutarnju organizaciju, ne dovodeći u pitanje odredbe odjeljka III.,
- kontrolirati nabavu i prodaju usluga i utvrđivanje njihove cijene, ne dovodeći u pitanje Uredbu Vijeća (EEZ) br. 1191/69 od 26. lipnja 1969. o djelovanju država članica u vezi s obvezama koje su svojstvene javnim uslugama u željezničkom i cestovnom prijevozu i prijevozu unutarnjim plovnim putovima ⁽¹⁾,
- odlučiti o osoblju, imovini i vlastitoj nabavi,
- povećati svoj udio na tržištu, razviti nove tehnologije i nove usluge i usvojiti bilo kakve nove tehnike upravljanja,
- uspostaviti nove poslovne djelatnosti u područjima koja su povezana sa željezničkim prometom.

ODJELJAK III.

Odvajanje djelatnosti upravljanja infrastrukturom od obavljanja usluga prijevoza

Članak 6.

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se poslovne knjige koje se odnose na obavljanje prijevoznih usluga i one koje se odnose na upravljanje željezničkom infrastrukturom vode zasebno. Potpora koja se dodijeli jednom od ova dva područja djelovanja ne smije se prebaciti na drugo.

Poslovne knjige za ova dva područja djelovanja vode se na način koji odražava ovu zabranu.

2. Države članice također mogu propisati da to odvajanje zahtijeva organizaciju zasebnih odjela unutar jednog poduzeća ili da infrastrukturom upravlja zasebno tijelo.

Članak 7.

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za razvoj nacionalne željezničke infrastrukture, uzimajući u obzir, prema potrebi, opće potrebe Zajednice.

⁽¹⁾ SL L 156, 28.6.1969., str. 1.; Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EEZ) br. 1893/91 (SL L 169, 29.6.1991., str. 1.).

One osiguravaju utvrđivanje sigurnosnih standarda i pravila te praćenje njihove primjene.

2. Države članice mogu željezničkim prijevoznicima ili bilo kojem drugom operateru dodijeliti odgovornost za upravljanje željezničkom infrastrukturom, a posebno za ulaganja, održavanje i financiranje koje zahtijevaju tehnički, komercijalni i financijski aspekti tog upravljanja.

3. Države članice također mogu, uzimajući u obzir članke 77., 92. i 93. Ugovora, odobriti upravitelju infrastrukture financiranja u skladu sa zadaćama, veličinom i financijskim uvjetima, posebno kako bi pokrili nova ulaganja.

Članak 8.

Upravitelj infrastrukture zaračunava pristojbu za korištenje željezničke infrastrukture za koju je odgovoran i to željezničkim prijevoznicima i međunarodnim udrugama koje koriste tu infrastrukturu. Nakon savjetovanja s upraviteljem, države članice utvrđuju pravila za određivanje te pristojbe.

S naknadom za korisnike, koja će se izračunavati tako da se izbjegne svaka diskriminacija između željezničkih prijevoznika, mogu se posebno uzeti u obzir prijedeni kilometri, sastav vlaka i svi posebni uvjeti u odnosu na brzinu, osovinsko opterećenje te opseg ili razdoblje korištenja infrastrukture.

ODJELJAK IV.

Poboljšanje financijske situacije

Članak 9.

1. Zajedno s postojećim željezničkim prijevoznicima koji su u državnom vlasništvu ili pod državnim nadzorom, države članice utvrđuju odgovarajuće mehanizme pomoću kojih bi se zaduženost tih prijevoznika spustilo na razinu koja ne sprečava zdravo financijsko poslovanje te poboljšala njihova financijska situacija.

2. U tu svrhu države članice mogu poduzeti potrebne mjere tražeći da se osnuje zaseban računovodstveni konto za amortizaciju dugova u tim poduzećima.

Dok se dugovi ne otpišu, bilanca se može povećati svim zajmovima koje je poduzeće podiglo kako bi financiralo ulaganja ili pokrilo prekomjerne operativne izdatke u željezničkom prijevozu ili upravljanju željezničkom infrastrukturom. Dugovi u radu društava-kćeri ne moraju se uzeti u obzir.

3. Potpora, koju dodjeljuju države članice kako bi otpisale dugove navedene u ovom članku, odobrava se u skladu s člancima 77., 92. i 93. Ugovora o EEZ-u.

ODJELJAK V.

Pristup željezničkoj infrastrukturi

Članak 10.

1. Međunarodnim udrugama odobravaju se prava na pristup i provoz u državama članicama u kojima njihovi članovi (prijevoznici) imaju poslovni nastan, kao i prava provoza u drugim državama članicama, za međunarodne usluge između država članica u kojima prijevoznici koji sačinjavaju spomenute udruge imaju poslovni nastan.

2. Željezničkim prijevoznicima koji su obuhvaćeni člankom 2. odobrava se pristup infrastrukturi u drugim državama članicama pod pravednim uvjetima u svrhu obavljanja usluga međunarodnog kombiniranog prijevoza robe.

3. Željeznički prijevoznici koji su uključeni u međunarodni kombinirani prijevoz robe i međunarodne udruge sklapaju potrebne upravne, tehničke i financijske sporazume s upraviteljem željezničke infrastrukture koji reguliraju upravljanje prometom i sigurnost prometa kod obavljanja usluga međunarodnog prijevoza prema stavcima 1. i 2. Uvjeti koji određuju takve sporazume moraju biti nediskriminirajući.

ODJELJAK VI.

Završne odredbe

Članak 11.

1. Države članice mogu svratiti pozornost Komisije na bilo koje pitanje koje se odnosi na provedbu ove Direktive. Nakon savjetovanja s odborom za ova pitanja, predviđenim stavkom 2., Komisija donosi odgovarajuće odluke.

2. Komisiji pomaže savjetodavni odbor koji čine predstavnici država članica te kojim predsjedava predstavnik Komisije.

Predstavnik Komisije podnosi odboru nacrt mjera koje treba poduzeti. Odbor podnosi svoje mišljenje o nacrtu, prema potrebi i glasovanjem u vremenskom roku koji utvrdi predsjednik u skladu s hitnošću pitanja.

Mišljenje se unosi u zapisnik; štoviše, svaka država članica ima pravo zatražiti da se njezino stajalište unese u zapisnik.

Komisija uvelike uzima u obzir mišljenje koje je podnio odbor. Ona obavještuje odbor o načinu na koji se njegovo mišljenje uzelo u obzir.

Članak 12.

Odredbе ove Direktive postoje ne dovodeći u pitanje Direktivu Vijeća 90/531/EEZ od 17. rujna 1990. o postupku nabave subjekata u sektorima vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija ⁽¹⁾.

Članak 13.

Odluka 75/327/EEZ ovime se stavlja izvan snage od 1. siječnja 1993.

Upućivanje na Odluku stavljenу izvan snage smatra se upućivanjem na ovu Direktivu.

Članak 14.

Prije 1. siječnja 1995., Komisija podnosi Vijeću izvješće o provedbi ove Direktive u kojem će se, ako je potrebno, navesti odgovarajući prijedlozi o daljnjem djelovanju Zajednice u svrhu razvoja željeznica, a posebno u području međunarodnog prijevoza robe.

Članak 15.

Države članice, nakon savjetovanja s Komisijom, donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 1. siječnja 1993. One o tome odmah obavještuju Komisiju.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Članak 16.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. srpnja 1991.

Za Vijeće

Predsjednik

H. VAN DEN BROEK

⁽¹⁾ SL L 297, 29.10.1990., str. 1.